

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 583/2021-36

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■, zastúpeného Mgr. Michalom Zemanom, advokátom, Advokátska kancelária Zárecký Zeman, Medená 18, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava IV č. k. 10Cpr/1/2016 z 22. júla 2021 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Okresného súdu Bratislava IV č. k. 10Cpr/1/2016 z 22. júla 2021 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Okresného súdu Bratislava IV č. k. 10Cpr/1/2016 z 22. júla 2021 **zrušuje a vec vracia** Okresnému súdu Bratislava IV na ďalšie konanie.
3. Okresný súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **460,90 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 29. septembra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“)

označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Uznesením č. k. III. ÚS 583/2021-15 z 28. októbra 2021 ústavný súd prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu. Vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť odmietol.

II.

Skutkové východiská

3. Sťažovateľ podal na okresnom súde žalobu, ktorou sa domáhal zaplataenia určitých pracovnoprávných nárokov v sume 6 364,19 eur s príslušenstvom. Žalobca (hneď po prvom vyjadrení žalovaného) podaním z 15. novembra 2016 vzal žalobu späť v časti sumy 5 219,32 eur, ako aj v časti úroku z omeškania. Na základe uvedeného čiastočného späťvzatia sa žalobca domáhal už len zaplataenia sumy 1 144,87 eur s ročným úrokom z omeškania zo sumy 808,79 eur. Žalobca podaním doručeným súdu 31. mája 2017 vzal žalobu späť v časti 789,29 eur s príslušenstvom. Vzhľadom na uvedené druhé čiastočné späťvzatie sa žalobca domáhal už len zaplataenia sumy 335,58 eur (z toho suma 316,08 eur predstavovala úrok z omeškania zo sumy 1 379,98 eur za určité obdobie) s úrokom z omeškania zo sumy 19,50 eur.

4. Okresný súd rozsudkom č. k. 10Cpr/1/2016 z 27. júna 2017 rozhodol tak, že (i) konanie v časti o zaplataenie istiny 5 219,32 eur zastavil a žalovanému voči sťažovateľovi priznal nárok na náhradu trov konania v zastavenej časti v rozsahu 100 %, (ii) konanie v časti 789,29 eur zastavil a žalovanému voči sťažovateľovi priznal nárok na náhradu trov konania v zastavenej časti v rozsahu 100 %, (iii) zaviazal žalovaného zaplatiť sťažovateľovi úrok z omeškania zo sumy 1 379,98 eur, (iv) nárok sťažovateľa v časti o zaplataenie 19,50 eur s príslušenstvom zamietol a (v) nepriznal žiadnej zo strán nárok na náhradu trov konania (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“).

5. S poukazom na výroky rozsudku okresného súdu o nároku na náhradu trov konania okresný súd uznesením č. k. 10Cpr/1/2016 z 2. júla 2020 (ďalej aj „uznesenie súdneho úradníka“) zaviazal sťažovateľa zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v sume 1 726,97 eur. S poukazom na výrok právoplatného rozsudku okresného súdu o trovách konania, v ktorom súd rozdelil rozhodovanie o trovách konania, aplikujúc ustanovenie § 10 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), pri určení základnej sadzby tarifnej odmeny vychádzal z dvoch hodnôt peňažného plnenia, a to z hodnoty pri začatí poskytovania právnej služby, teda zo sumy 5 219,32 eur, kde základná sadzba tarifnej odmeny je 180,93 eur, ako aj zo sumy 789,29 eur, kde základná sadzba tarifnej odmeny predstavuje 51,45 eur. Obe tieto tarifné odmeny vynásobil počtom úkonov právnej služby (6), za ktoré si žalovaný uplatnil náhradu, a žalovanému priznal odmenu právneho zastúpenia v sumách 995,11 eur a 282,97 eur. K uvedeným sumám priznal režijný paušál 52,26 eur, cestovné výdavky 20,42 eur, náhradu za stratu času 88,38 eur a 20 % dane z pridanej hodnoty v sume 287,83 eur, t. j. spolu 1 726,97 eur.

6. Sťažovateľ podal proti uzneseniu súdneho úradníka 3. augusta 2020 sťažnosť, v ktorej namietal neexistenciu právoplatného rozsudku a nesprávny výpočet odmeny právneho zastúpenia. Podľa neho okresný súd dospel k absurdnému záveru, keď žalovanému priznal odmenu dvakrát

za jeden úkon, pričom mal postupovať podľa § 13 ods. 3 vyhlášky a odmenu priznať za spojené úkony, teda základnú sadzbu tarifnej odmeny určiť takto: 180,93 eur + 51,45 eur/3 = 198,08 eur. Okresný súd tiež pochybil, keď priznal odmenu za úkony, ktoré sa už netýkali poskytovania právnych služieb v súvislosti s istinou 5 219,32 eur a istinou 789,29 eur, pretože od momentu späťvzatia už nemohli žalovanému vzniknúť náklady na právne zastupovanie v časti, v ktorej bola žaloba vzatá späť. Žalovanému nemala byť priznaná ani náhrada za účasť na pojednávaní v dňoch 1. júna 2017 a 27. júna 2017, keďže v tom čase bola žaloba v celej časti, v ktorej bola žalovanému priznaná náhrada trov, vzatá späť.

7. O sťažnosti sťažovateľa rozhodol sudca okresného súdu napadnutým uznesením, ktorým zmenil uznesenie súdneho úradníka tak, že zaviazal sťažovateľa zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v sume 1 885,57 eur a sťažnosť v ostatnej časti zamietol. K námietke o neexistencii právoplatného rozsudku uviedol, že zo zápisnice z pojednávania z 1. júna 2017 vyplýva, že sa ho zúčastnili žalobca, právny zástupca žalobcu a právny zástupca žalovaného. Na uvedenom pojednávaní okresný súd pojednávanie odročil na vyhlásenie rozsudku na 27. jún 2017 s tým, že prítomné strany sporu berú termín vyhlásenia rozsudku na vedomie. Na vyhlásenie rozsudku sa 27. júna 2017 dostavili sťažovateľ a poverená právna asistentka žalovaného, pričom obaja osobne prevzali písomné vyhotovenie rozsudku. Pretože právny zástupca sťažovateľa mal o vyhlásení rozsudku vedomosť, nezúčastnil sa ho a sťažovateľ osobne prevzal rozsudok, okresný súd je toho názoru, že rozsudok bol sťažovateľovi riadne doručený. Od doručenia rozsudku až do podania sťažnosti, t. j. viac ako 3 roky, sťažovateľ nenamietal jeho doručovanie, hoci mal vedomosť, že rozsudok bol riadne vyhlásený a doručený. Okresný súd nepovažoval za dôvodnú sťažnosť ani v časti, v ktorej sťažovateľ namietal priznanie trov konania za úkony po čiastočnom späťvzatí žaloby. Čiastočné späťvzatie automaticky nespôsobí zastavenie konania v okamihu jeho podania. Podľa § 145 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) s čiastočným späťvzatím sa súd vysporiada v rozhodnutí vo veci samej. Keďže sa okresný súd s čiastočným späťvzatím vysporiadal až v rozsudku, pričom po podaní čiastočného späťvzatia sa v konaní pokračovalo, nebolo možné sa stotožniť s argumentáciou sťažovateľa. Okresný súd podľa § 13 ods. 3 vyhlášky priznal žalovanému tarifnú odmenu vypočítanú z veci s najvyššou hodnotou zvýšenou o tretinu základnej sadzby tarifnej odmeny určenej pri začatí poskytovania právnej služby, t. j. zo sumy 5 219,32 eur, preto je základná sadzba tarifnej odmeny 180,93 eur + 60,31 eur (1/3 zo 180,93) = 241,24 eur. Odmenu priznal za šesť úkonov právnej služby, t. j. spolu 1 447,77 eur + režijný paušál 52 eur + cestovné výdavky 12,62 eur + náhradu za stratu času 58,92 eur + 20 % DPH v sume 314,26 eur, teda priznal náhradu trov v celkovej sume 1 885,57 eur. Okresný súd nepriznal žalovanému náhradu trov za účasť na vyhlásení rozsudku 27. júna 2017, na ktorom bola za žalovaného prítomná substitučne splnomocnená právna asistentka.

III.

Argumentácia sťažovateľa

8. Podľa sťažovateľa riešenie otázky výšky náhrady trov konania v napadnutom uznesení dosahuje ústavnoprávnu dimenziu, pretože v procese interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení všeobecne záväzného právneho predpisu zo strany súdu bol obsiahnutý prvok svojvôle a extrémny rozpor s princípom spravodlivosti. Okresný súd v napadnutom uznesení aplikoval jednoduché právo

extrémne svojvoľne minimálne v štyroch rovinách, pričom každá rovina dosahuje ústavnoprávnu dimenziu.

9. Súd rozhodol o výške trov konania pred tým, ako nadobudol právoplatnosť výrok rozsudku okresného súdu o nároku na náhradu trov konania. Okresný súd v napadnutom uznesení uvádza, že rozsudok okresného súdu bol na pojednávaní 27. júna 2017 doručený priamo sťažovateľovi, pričom sťažovateľ až do podania sťažnosti viac ako 3 roky nenamietal jeho doručovanie, hoci mal vedomosť, že rozsudok bol riadne vyhlásený a doručený. V tomto smere sťažovateľ argumentuje, že bol (a stále je) zastúpený advokátom pre celé konanie, z čoho vyplýva, že písomnosti sa doručujú len tomuto zástupcovi [§ 110 ods. 1 CSP]. Doručenie písomností nesprávnej osobe nemôže vyvolať účinky doručenia. Aj keby sa rozhodnutie dostalo do dispozície advokáta, v zmysle konštantnej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nemožno takýmto spôsobom konvalidovať nesprávnosť doručenia (rozhodnutie č. k. 1VCdo/6/2019 zo 7. októbra 2020).

10. Súd na základe sťažnosti sťažovateľa rozhodol v jeho neprospech a jeho postavenie ešte zhoršil tým, že sťažovateľa zaviazal na vyššie plnenie (1 885,57 eur), než na aké bol zaviazaný uznesením súdneho úradníka (1 726,97 eur) bez toho, aby žalovaný podal proti nemu sťažnosť. Uvedené odporuje jednému zo základných princípov súdneho konania, ktorý je vyjadrený v čl. 16 ods. 3 CSP. Výrok napadnutého uznesenia je tiež úplne nezrozumiteľný, keďže súd výrokom I mení uznesenie súdneho úradníka (v neprospech sťažovateľa) a výrokom II sťažnosť žalobcu v ostatnej časti zamietá. Napadnuté uznesenie je teda zjavne arbitrárne, nesúce známky svojvôle spôsobujúcej až jeho nezrozumiteľnosť.

11. Súd vypočítaval náhradu trov konania za úkony aj z hodnoty, ktorá už nebola predmetom súdneho konania (vzhľadom na späťvzatie žaloby). Od účinnosti CSP súd rozhoduje o zastavení konania pri čiastočnom späťvzatí žaloby až v rozhodnutí vo veci samej (§ 145 ods. 2 CSP). Zastavenie konania v prípade čiastočného späťvzatia žaloby predstavuje len formálne ukončenie danej časti konania. Avšak od momentu uskutočnenia čiastočného späťvzatia daná časť reálne už nie je predmetom konania a vôbec sa o nej nepojednáva. Súd v extrémnom rozpore so spravodlivosťou priznal žalovanému náhradu trov konania za zastupovanie v tých častiach konania, pri ktorých bola žaloba vzatá späť (keďže v napadnutom uznesení vypočítava hodnotu úkonu z ceny toho, čo už nebolo predmetom konania), a to aj za obdobie po späťvzatí. Výklad súdu, podľa ktorého k zastaveniu konania došlo až rozsudkom, je zjavne formalistický, popierajúci zmysel a účel náhrady trov konania.

12. Súd nepochopiteľne a v zjavnom rozpore s právnou úpravou aplikuje právne normy týkajúce sa výšky odmeny za spojené veci (§ 13 ods. 3 vyhlášky). Takáto aplikácia práva je zjavne svojvoľná, v dôsledku čoho došlo k navýšeniu odmeny právneho zastúpenia žalovaného cca o 20 %.

13. Sťažovateľ napokon namieta, že okresný súd sa svojvoľne vysporiadal s jeho sťažnostnou námietkou, podľa ktorej cestovné náhrady a strata času v súvislosti s pojednávaniami (a obdobne to platí aj o režijnom paušále) mala byť krátená, pretože v rozsudku určil, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania v zostávajúcej časti, ktorá bola predmetom meritórneho rozhodnutia.

IV.

Vyjadrenie okresného súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľa

IV.1. Vyjadrenie okresného súdu:

14. Okresný súd vo svojom stanovisku uviedol, že sťažnosť považuje za dôvodnú. Súd pochybil pri doručovaní rozsudku z 27. júna 2017, keď tento doručil iba žalobcovi a opomenul ho doručiť aj jeho právneho zástupcu, avšak sťažovateľ viac ako 3 roky nenamietal nesprávne doručenie rozsudku, v tejto veci bol nečinný, nedomáhal sa nápravy. Vzhľadom na to, že rozsudok nebol riadne doručený a nenadobudol právoplatnosť, vyšší súdny úradník nemal vydať uznesenie o výške trov konania. Ani sťažovateľom napadnuté uznesenie nebolo vydané v súlade so zákonom. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia nie je zrejmé, prečo došlo k zvýšeniu trov konania, na ktorých zaplatenie súd zaviazal sťažovateľa. Zákonná sudkyňa určila tarifnú odmenu advokáta inou (vyššou) sumou ako vyšší súdny úradník. Vyšší súdny úradník nesprávne spočítal ním vyčíslené trovy, pričom niektoré položky (napr. priznaných 55 eur) ani neodôvodnil, a teda nie je jasné, v čom spočívajú. Rozhodovanie o trovách konania je zmätočné v celom jeho rozsahu, čo môže byť čiastočne spôsobené troma samostatnými výrokmami o nároku na náhradu trov konania, a nie jedným výrokom zohľadňujúcim celkový úspech/neúspech strán v konaní, pretože pri troch samostatných výrokoch sa môže zdať, že súd rozhodoval o viacerých spojených veciach (žalobných návrhoch). Skutočnosť, že súd priznáva náhradu trov za jeden úkon právnej služby opakovane (pre každý výrok o nároku na náhradu trov konania zvlášť), sa môže javiť ako bezdôvodné a nespravodlivé rozhodnutie, najmä ak nie je dostatočne odôvodnené. V závere konštatoval, že v napadnutom konaní došlo k pochybeniu súdu, preto navrhol, aby ústavný súd sťažnosti vyhovel, napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

IV.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

15. Žalovaný vo vzťahu k údajnej neexistencii právoplatného rozsudku uviedol, že právny zástupca sťažovateľa mal vedomosť o pojednávaní, na ktorom bude vyhlásený rozsudok, avšak predmetného vyhlásenia rozsudku sa nezúčastnil. Na vyhlásení bol prítomný sťažovateľ, ktorý rozsudok osobne prevzal. Sťažovateľ ani jeho právny zástupca v priebehu troch rokov od vyhlásenia rozsudku nenamietali nesprávnosť doručenia rozsudku. Nemožno súhlasiť ani s tvrdením sťažovateľa, že doručenie čiastočného späťvzatia žaloby automaticky spôsobilo zastavenie konania v tejto časti. Okresný súd sa v zmysle § 145 ods. 2 CSP s čiastočným späťvzatím žaloby vysporiadal v rozsudku, z čoho je zrejmé, že aj po doručení čiastočného späťvzatia sa v konaní pokračovalo, a preto žalovaný mal voči sťažovateľovi nárok na náhradu trov zo sumy 5 219,32 eur, a tiež zo sumy 789,29 eur. Podľa zúčastnenej osoby všetky vykonané úkony boli dôvodné, účelné, sledujúce procesnú ochranu pred sťažovateľom tvrdým nárokom, a preto jej prináležala náhrada trov tak, ako jej bola priznaná napadnutým uznesením. Sťažovateľ podanou sťažnosťou napáda rozhodnutie, ktorým bola určená výška náhrady trov konania, pričom nenapadol samotné rozhodnutie (rozsudok), ktorým okresný súd priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania v zastavených častiach v rozsahu 100 %. Okresný súd pri rozhodovaní o trovách neporušil žiadne zo sťažovateľových práv.

IV.3. Replika sťažovateľa:

16. Sťažovateľ v reakcii na vyjadrenie okresného súdu uviedol, že sa v celom rozsahu pridrižiava svojej ústavnej sťažnosti.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

17. Podstatou sťažnosti je námietka arbitrárnosti napadnutého uznesenia v dôsledku nesprávnej interpretácie a aplikácie jednoduchého práva, ktorá je podľa sťažovateľa svojvoľná. Sťažovateľ namieta, že okresný súd rozhodol o výške trov konania pred nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia o trovách konania, o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu súdneho úradníka rozhodol napadnutým uznesením v jeho neprospech, keď ho zaviazal na zaplatenie náhrady trov žalovanému vo vyššej sume napriek tomu, že žalovaný sťažnosť nepodal. Okresný súd nesprávne aplikoval právne normy týkajúce sa spojenia vecí a náhradu priznal aj z hodnoty, ktorá už nebola predmetom konania v dôsledku čiastočného späťvzatia žaloby.

18. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je nepochybne aj nárok na náhradu trov konania (napr. I. ÚS 48/05, II. ÚS 272/08). Vo všeobecnosti platí, že rozhodnutie o náhrade trov konania nedosahuje spravidla samo osebe intenzitu predstavujúcu možnosť vyslovenia porušenia základných práv a slobôd bez ohľadu na to, akokoľvek sa môže účastníka konania citelne dotknúť. Ústavný súd pri posudzovaní sťažností, ktoré smerujú proti rozhodnutiam všeobecných súdov v častiach, ktoré sa týkajú problematiky (náhrady) trov konania, t. j. problematiky, ktorá má vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickú povahu, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k prípadnému zrušeniu napadaného výroku o trovách konania sa uchýľuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu základného práva na súdnu ochranu (resp. práva na spravodlivé súdne konanie) zvlášť extrémnym spôsobom, alebo ak zistí, že napadnutým rozhodnutím došlo zároveň aj k nepripustnému zásahu do iných ústavou garantovaných práv (m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

19. Podľa § 145 ods. 2 CSP ak je žaloba vzatá späť sčasti, súd konanie v tejto časti zastaví. O čiastočnom späťvzati žaloby rozhodne súd v rozhodnutí vo veci samej.

20. Podľa § 250 CSP ak nie je sťažnosť dôvodná, súd sťažnosť zamietne (ods. 1). Ak je sťažnosť dôvodná, súd napadnuté uznesenie zruší alebo zmení; v prípade zrušenia uznesenia je súdny úradník viazaný právnym názorom súdu (ods. 2).

21. Ústavný súd v prvom rade nepovažoval za dôvodnú námietku sťažovateľa, že okresný súd rozhodol o výške trov konania predčasne vzhľadom na neexistenciu právoplatného rozhodnutia o trovách konania. V súvislosti s uvedenou námietkou ústavný súd považoval za podstatné, že rozsudok okresného súdu bol sťažovateľovi doručený priamo na pojednávaní a sťažovateľ túto skutočnosť ani nenamieta.

22. K sťažovateľovej námietke o nesprávnom výpočte tarifnej odmeny z hodnoty, ktorá už nebola predmetom konania v dôsledku čiastočného späťvzatia žaloby, ústavný súd odkazuje na svoj právny názor vyslovený v náleze č. k. IV. ÚS 202/2018-53 z 27. septembra 2018 (a aj neskôr aprobovaný napr. vo veci sp. zn. III. ÚS 434/2022), podľa ktorého z § 10 ods. 2 vyhlášky „*vyplýva, že za tarifnú*

hodnotu sa považuje výška peňažného plnenia, ktorého sa právna služba týka, určená pri začatí poskytovania právnej služby. Teda rozhodujúcim momentom pre určenie tarifnej hodnoty je hodnota v okamihu začatia poskytovania právnej služby, a nie hodnota predmetu poskytnutia právnej služby v čase (dobe) vykonania každého jednotlivého úkonu právnej služby.“. Odkázaným nálezom ústavný súd vyhovel ústavnej sťažnosti sťažovateľky vystupujúcej ako žalobca v civilnom sporovom konaní, v priebehu ktorého vzala svoju žalobu o vyplatenie poistného plnenia čiastočne späť z dôvodu čiastočného plnenia žalovanej poisťovne. Odvolací súd potom rozhodol tak, že znížil sumu náhrady trov, na ktorej zaplatenie v prospech sťažovateľky bol zaviazaný žalovaný, pretože v priebehu konania došlo k zmene predmetu sporu. Skutkové pozadie uvedenej skoršej veci bolo obdobné okolnostiam aktuálne prejednávanej veci sťažovateľa, čo odôvodňuje uplatnenie citovaného právneho názoru. Preto je i táto sťažnostná námietka nedôvodná.

23. Pokiaľ však ide o kritiku rozhodnutia okresného súdu v neprospech sťažovateľa napriek tomu, že sťažnosť podával vo svoj prospech, ústavná sťažnosť je dôvodná. Z § 250 ods. 2 CSP vyplýva, že k zmene sťažnosťou napadnutého uznesenia súdneho úradníka môže dôjsť len v prípade, ak je sťažnosť (aspoň sčasti) dôvodná. Z uvedeného možno bez potreby vyhodnotenia, či sťažnosť podľa § 239 a nasl. CSP je alebo nie je opravným prostriedkom, ktorý má na mysli čl. 16 ods. 3 CSP, uzavrieť, že jej podanie nemôže pre sťažovateľa privodiť zmenu k horšiemu (zákaz *reformationis in peius*). Ťažko si totiž možno predstaviť situáciu, aby sťažovateľ v sťažnosti zdôvodňoval a navrhoval v protiklade k svojim záujmom pre seba horšie rozhodnutie. Napriek skutočnosti, že okresný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia vyhodnotil všetky sťažnostné námietky ako nedôvodné, uznesenie súdneho úradníka v prvom výroku zmenil. Druhým výrokom sťažnosť v ostatnej časti zamietol, z odôvodnenia napadnutého uznesenia však nie je zrejmé, v ktorej (ostatnej) časti bola sťažnosť zamietnutá, keďže z odôvodnenia vyplýva, že celá sťažnosť je nedôvodná. Medzi výrokom napadnutého uznesenia a jeho dôvodmi teda existuje nesúlad, čo vedie ústavný súd k záveru o neudržateľnosti napadnutého uznesenia.

24. Vo vzťahu k námietke o nesprávnej aplikácii § 13 ods. 3 vyhlášky ústavný súd najprv poukazuje na nekonzistentný postup sťažovateľa, ktorý v sťažnosti proti uzneseniu súdneho úradníka sám požadoval aplikáciu tohto ustanovenia. Avšak faktom zostáva, že predmetné ustanovenie o zvýšení základnej sadzby tarifnej odmeny sa aplikuje pri spojení dvoch alebo viacerých vecí (nárokov), čo nebol prípad sťažovateľa, keďže predmetom konania bol jeden (ten istý) peňažný nárok, ktorý bol ponížený v dôsledku dispozičných úkonov žalobcu. Ústavný súd preto konštatuje, že aplikácia ustanovenia § 13 ods. 3 vyhlášky na prípad sťažovateľa popiera účel a význam aplikovaných právnych noriem, a preto je arbitrárna.

25. Námietku sťažovateľa, podľa ktorej cestovné náhrady a strata času v súvislosti s pojednávaniami mala byť krátená, ústavný súd nepovažoval za dôvodnú, keďže tieto náhrady sa určujú z výpočtového základu (§ 1 ods. 3 vyhlášky), nie z hodnoty sporu, pričom náhrada za účasť na pojednávaní 27. júna 2017 nebola žalovanému priznaná vôbec. Náhrada za účasť na pojednávaní 1. júna 2017 bola žalovanému priznaná dôvodne, keďže čiastočné späťvzatie žaloby bolo doručené žalovanému až na tomto pojednávaní.

26. Ústavný súd pre úplnosť poukazuje na bod 22 napadnutého uznesenia, v ktorom okresný súd duplicitne priznal žalovanému odmenu za: „2. Podanie žaloby dňa 24.10.2016... 241,24 €“

a za „3. Vyjadrenie sa k vyjadreniu žalovaného dňa 24.10.2016... 241,24 €“. Keďže žalovaný žiadnu žalobu nepodával, napadnuté uznesenie je v tejto časti zmätočné.

27. Ústavný súd, sumarizujúc uvedené, konštatuje, že okresný súd pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu súdneho úradníka postupoval arbitrárne a jeho závery v napadnutom rozhodnutí sú z tohto dôvodu ústavne neudržateľné. Ústavný súd preto vyslovil, že napadnutým uznesením okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

28. Ústavný súd v súvislosti s návrhom sťažovateľa na zrušenie napadnutého uznesenia a vrátenie veci okresnému súdu dospel k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby tomuto návrhu vyhovel (bod 2 výroku nálezu). Okresný súd je v ďalšom konaní vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze.

VI.

Trovy konania

29. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v sume 460,90 eur vrátane dane z pridanej hodnoty, keďže právny zástupca sťažovateľa je platiteľom tejto dane.

30. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky [z § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2021 je 181,17 eur a hodnota režijného paušálu je 10,87 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2021 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu). Náhradu za tretí úkon právnej služby – repliku sťažovateľa z 20. decembra 2021, ústavný súd nepriznal, pretože obsah uvedeného podania nepovažoval za taký, ktorý by prispel k bližšiemu objasneniu posudzovanej veci a navyše sťažovateľ náhradu za tento úkon ani nepožadoval.

31. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 3 výroku nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. augusta 2022

Peter Straka
predseda senátu